

Kwetsbaarheid onder 65-plussers in Noord-Nederland gedurende de eerste golf van de coronapandemie

Achtergrond

Vanuit het SIA SPRONG FAITH research programma wordt onderzocht hoe vaak kwetsbaarheid voorkomt en welke factoren hierbij een rol spelen onder 65-plussers tijdens de coronapandemie.

Vanaf begin maart 2020 zijn Lifelines, het UMCG en de Rijksuniversiteit Groningen gestart met een onderzoek waarbij (twee-)wekelijks aan inwoners van de drie Noordelijke provincies van Nederland is gevraagd hoe zij de coronapandemie en de maatregelen ten gevolge van de coronapandemie ervaren. Vanaf mei 2020 worden ook vragen gesteld over kwetsbaarheid. Kwetsbaarheid is een dynamische toestand waarin een individu verkeert die tekorten heeft in één of meerdere domeinen van het menselijk functioneren (lichamelijk, psychisch, sociaal), die onder invloed van een diversiteit aan variabelen wordt veroorzaakt en die de kans op het optreden van ongewenste uitkomsten vergroot.

Meer dan 11.000 65-plussers uit de drie Noordelijke provincies van Nederland hebben de COVID-19 vragenlijst van Lifelines en de vragen over kwetsbaarheid ingevuld. Hierbij presenteren wij de eerste resultaten van ons onderzoek.

Kwetsbaarheid gedurende de eerste golf van de coronapandemie

In Noord-Nederland was het aantal gerapporteerde coronabesmettingen begin mei 2020 beperkt. Slechts acht personen van de ruim 11.000 oudere deelnemers gaven aan een positieve test voor coronabesmetting te hebben gehad in de weken voorafgaand aan de vragenlijst. Tegelijkertijd was dit een periode waarin ingrijpende sociale restricties werden geadviseerd door de overheid.

De resultaten geven inzicht in de mate van kwetsbaarheid onder 65-plussers in Noord-Nederland gedurende de coronapandemie en de bijbehorende maatregelen. Daarnaast geven de resultaten aan welke kenmerken en gezondheidsfactoren mogelijk belemmerend of bevorderend kunnen zijn bij de preventie of behandeling van kwetsbaarheid onder ouderen. Zo was begin mei één op de acht ouderen kwetsbaar. Daarbij kwam vooral sociale kwetsbaarheid naar voren.

Bijna de helft van de ouderen gaf aan dat zij zich tijdens de coronapandemie afgesloten voelden van anderen. Daarnaast vertoonden een aantal persoonlijke, sociale en leefstijlkenmerken en gezondheidsfactoren een relatie met kwetsbaarheid. Een hogere leeftijd, alleen wonen, fysieke klachten in de afgelopen week, bijna elke nacht problemen met slapen en onbedoelde veranderingen in eetlust of gewicht kwamen vaker voor bij deelnemers met kwetsbaarheid. Daarentegen kwamen het ervaren van een goede kwaliteit van leven en het verrichten van voldoende fysieke inspanning minder vaak voor bij de kwetsbare ouderen.

Hoe verder?

De Lifelines COVID-19 vragenlijsten met vragen over kwetsbaarheid zijn herhaald in juli 2020 en oktober 2020 en worden opnieuw herhaald in januari 2021. Zo kunnen de uitkomsten op het gebied van kwetsbaarheid en factoren die kwetsbaarheid kunnen beïnvloeden in verschillende fasen van de coronapandemie met elkaar worden vergeleken.

Dit onderzoek is onderdeel van groter onderzoek, dat als doel heeft aanbevelingen te geven voor interventies en strategieën om kwetsbaarheid tijdens een pandemie tegen te gaan.

Contact:

Dr. Harriët Jager-Wittenaar
Lector Malnutrition and Healthy Ageing
Hanzehogeschool Groningen
ha.jager@pl.hanze.nl

Prof. dr. Evelyn Finnema
Hoogleraar Verplegingswetenschap en Onderwijs
Universitair Medisch Centrum Groningen,
NHL Stenden en Hanzehogeschool Groningen,
e.j.finnema@umcg.nl

